

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34

Innholdsfortegnelse

Innholdsfortegnelse	1
Ideologisk grunnlag	2
Fremskrittspartiets prinsipper	3
Markedsøkonomi for fritt næringsliv og velstand.....	4
Demokrati.....	6
Toleranse.....	6
Frihet	6
Personlig frihet og personvern.....	6
Eiendomsrett	6
Ytringsfrihet	7
Religionsfrihet.....	7
Valgfrihet	7
Statsstyret.....	7
Lokalt selvstyre	7
Folkeavstemning.....	8
Likestilling	8
Kirke og stat.....	8
Frivillige organisasjoner	8
Energi.....	9
Miljø og klima	9
Trygghet for liv og eiendom	10
Norge og verden.....	11
Forsvar og sikkerhet.....	12
Valgfrihet for foreldre, og likebehandling av barn.....	13
Helse og omsorg	14
Arbeid og velferd	14
Transport og kommunikasjon	16
Kultur og idrett.....	18

1 Ideologisk grunnlag

2
3 Fremskrittspartiets ideologiske grunnlag, liberalismen, tar utgangspunkt i at folk selv er bedre
4 i stand enn politikerne til å bestemme hva som er best for seg og sine. Vi tror ikke at
5 formynderi og sentraldirigering er egnet til å skape velstand eller lykke for enkeltmennesket.
6 Ettersom ethvert menneske er unikt, kan man ikke finne én fellesskapsløsning som passer
7 alle. Vi ønsker derfor mer individuell frihet og ansvar for enkeltmennesket.

8
9 Frihet for enkeltmennesket forutsetter at den enkelte selv i større grad tar ansvaret for seg
10 selv og sine egne handlinger. Vårt menneskesyn baserer seg på en overbevisning om at
11 enkeltmennesket har evner til å styre seg selv og ta konsekvensene av egne valg. På et
12 generelt plan er det også viktig at den enkelte har en følelse av personlig ansvar for sine
13 handlinger. Dette betyr at folk flest bør få en større anledning til å ta vare på seg selv og sin
14 familie, med et minimum av statlig kontroll og styring. Det innebærer også at gale valg, som
15 kriminell virksomhet, vil få større konsekvenser enn i dag.

16
17 Et liberalt menneskesyn bygger på at alle mennesker er forskjellige og skal vises verdighet.
18 Dette må også gjenspeiles i behandlingen av mennesker som får offentlige tjenester. Den
19 beste måten å ivareta menneskers ulike behov på, er ved å la dem få valgfrihet til å avgjøre
20 hvem som skal yte tjenester de får innvilget. Dette betyr blant annet at alle mennesker som
21 får offentlige tjenester skal få respekt for sine individuelle valg, og ikke umyndiggjøres.

22
23 Fremtidens velferd er avhengig av nytenkning og vilje til å arbeide for å produsere verdier.
24 Dette kan kun virkeliggjøres ved at enkeltmenneskers skaperevne slippes fri. Uten
25 arbeidstakere og arbeidsgivere, de som fremstiller varer og tjenester, ville det heller ikke
26 vært noe å fordele eller forbruke. Det politiske ansvaret for å øke velstandsnivået i samfunnet
27 bør derfor ligge nettopp i å sørge for ikke å legge hindringer i veien for gründere, bedrifter og
28 andre som skaper arbeidsplasser.

29
30 Vi ønsker grenser for politikk. Statens rolle er i vårt idealsamfunn begrenset. Statlig makt er
31 nå svært konsentrert på få hender. Dette er en trussel for mangfoldet og maktfordelingen i
32 samfunnet. Maktkonsentrasjon i det offentlige gjør det også mer attraktivt å skaffe seg
33 posisjoner i statsapparatet enn selv å jobbe for å skape verdier. Makt bør overføres fra
34 politikerne til folk flest. Dette vil vi gjøre ved å la innbyggerne beholde mer av sine egne
35 skattepenger, og gjennom å overlate flere av det offentliges oppgaver til enkeltmennesker,
36 privat virksomhet og frivillige organisasjoner. Bare slik kan man skape et samfunn som sikrer
37 valgfrihet, respekt og muligheter for alle mennesker.

38
39

1 **Fremskrittspartiets prinsipper**

2
3 Fremskrittspartiet er et liberalistisk folkeparti. Det bygger på Norges grunnlov, norsk og
4 vestlig tradisjon og kulturarv, med basis i det kristne livssyn og humanistiske verdier.

5
6 Hovedmålet er sterk nedsettelse av skatter, avgifter og offentlige inngrep. Det fundamentale i
7 vårt samfunnssyn er troen på, og respekten for, det enkelte menneskets egenart og retten til
8 å bestemme over eget liv og økonomi. Enkeltmennesket er, sammen med familien og
9 eiendomsretten, det grunnleggende i samfunnet.

10
11 Vi tar sterk avstand fra forskjellsbehandling av mennesker basert på kjønn, religion eller
12 etnisk opprinnelse, og vil verne om de rettigheter som Grunnloven legger opp til, som
13 eiendomsrett, næringsfrihet, den personlige frihet, ytringsfrihet, trosfrihet og
14 organisasjonsfrihet.

15
16 Det offentliges makt må begrenses, slik at individets rettigheter og handlefrihet bevares. Det
17 offentlige skal ikke ta på seg oppgaver som like godt kan løses av enkeltpersoner, bedrifter
18 og organisasjoner.

19
20 Vi vil bruke statlig differensiert stykkprisfinansiering av offentlig finansierte tjenester som et
21 viktig virkemiddel for å flytte makt fra politikere og byråkrati til innbyggerne.

22
23 Vi tar avstand fra enhver form for totalitær og autoritær statsmakt og ideologier som sikter
24 mot dette, og stiller oss svært kritiske til enhver overføring av myndighet fra borgerne til det
25 offentlige.

26
27 Vår politikk bygger på folkestyre, med desentralisert politisk makt og avgjørelse i folkevalgte
28 organer, samt å lovfeste bindende folkeavstemninger som en del av vårt konstitusjonelle
29 system. De politiske nivåer begrenses til kommune og stat.

30
31
32
33

Markedsøkonomi for fritt næringsliv og velstand

Fremskrittspartiet bygger sin økonomiske politikk på markedsøkonomi. Forutsetningene for markedsøkonomi er et fritt og uavhengig næringsliv som har fri flyt av varer og tjenester, fri tilgang til markedene og ingen særbehandling eller konkurransehindrende avtaler. For å være et attraktivt land for næringsetablering må Norge ha stabile rammebetingelser med minst mulig byråkrati og skjemavelde.

Markedsøkonomi forutsetter også frihandel mellom landene. Fremskrittspartiet vil fjerne import- og eksportrestriksjoner og andre handelsbarrierer. Frihandel og markedsøkonomi er forutsetninger for å fjerne fattigdom gjennom økonomisk vekst, å utnytte ressursene optimalt, samt å holde pris og kostnadsveksten lav.

Vi ønsker å premiere innsats og arbeidsvilje. Lavere skatter og avgifter er, sammen med et mer fleksibelt arbeidsliv, de beste virkemidlene for å få et effektivt og velfungerende arbeidsmarked. Vi ønsker et effektivt, sosialt sikkerhetsnett for dem som ikke har mulighet til å leve av egen inntekt, men det må alltid lønne seg å arbeide fremfor å motta offentlige ytelser. Det må innføres et skattesystem som skal være enkelt å forstå, stimulere til innsats og bidra til mindre byråkrati. Ideelt sett bør skattesystemet bestå av et høyt bunnfradrag og en flat proSENTSATS over dette. Det totale skattetrykket må være lavest mulig og særavgifter må fjernes dersom de ikke har en spesiell begrunnelse og er øremerket.

Fremskrittspartiet vil vurdere effekter og konsekvenser av dagen arbeidsgiveravgift. En eventuell reduksjon i arbeidsgiveravgiften vil kunne bidra til økt sysselsetting og økt verdiskaping.

Bedrifter og virksomheter eies og drives best av private og profesjonelle, og det må legges til rette for privat eierskap. Det offentliges eierskap må enten ha en finansiell eller politisk begrunnelse, og eierskapet må organiseres slik at det blir et skille mellom politikk og profesjonell eierskapsforvaltning. Statens rolle som lovgiver, kunde, eier, regulator, skatlegger og dømmende makt, kan fort sammenblandes dersom ikke disse rollene er klart atskilt.

Bedrifter og næringsvirksomhet skal behandles likt og greie seg selv uten subsidier eller forskjellsbehandling. Regler, rammer og skattesystem må være forutsigbare og ukompliserte. I tillegg må hensyn til forsyningssikkerhet og beredskap legges til grunn for enkelt næringer.

Et lands velstand er hovedsakelig et resultat av enkeltmenneskers daglige innsats i produktiv virksomhet. Arbeid er også et vesentlig grunnlag for allmenn trivsel. Fremskrittspartiet mener at det først og fremst er den enkeltes oppgave å skaffe seg arbeid, basert på egne forutsetninger og utdanning, samt markedets behov for arbeidskraft.

Arbeids-, lønns- og ansettelsesavtaler fungerer best dersom disse oppnås ved enighet mellom arbeidstakerne og arbeidsgiverne i den enkelte bedrift. Et slikt system vil bidra til at bedrifter bedre tilpasses opp- og nedgangstider. Det vil også være i de ansattes interesse å bidra til sikring av arbeidsplasser i Norge gjennom midlertidige endringer av lønns- og arbeidsbetingelser. Gjennom bedriftsmessige oppgjør vil lønningene i større grad tilpasses bedriftenes inntjeningssevne, og føre til en bedre risikofordeling mellom arbeid og kapital.

Sysselsettingen må i hovedsak konsentreres om verdiskapende arbeid, noe som best ivaretas i et liberalt arbeidsmarked. Et fritt arbeidsmarked fungerer imidlertid ikke godt så lenge monopollignende organisasjoner inngår avtaler sentralt for arbeidstakere og arbeidsgivere. Vi går inn for full organisasjonsfrihet, hvor retten til å være organisert skal stå

1 like sterkt som retten til å være uorganisert. Vi vil bevare streikeretten og lockout-retten som
2 virkemidler i en konflikt mellom arbeidstakere og arbeidsgivere.

3

4

5

6

1 **Demokrati**

2

3 ***Toleranse***

4 Fremskrittspartiet vil fremheve at alle mennesker er født frie og likeverdige, og skal ha like
5 rettigheter.

6

7 Mennesker må vurderes ut fra hva de gjør, snarere enn ut fra hvem de er eller hvilken
8 bakgrunn de har. Alle mennesker er født forskjellige, og i et samfunn som bygger på likeverd,
9 må vi respektere menneskers unike egenart.

10

11

12 ***Frihet***

13 Fremskrittspartiets politikk bygger på den liberalistiske ideologi som gir alle mennesker rett til
14 å leve som frie og selvstendige individer, så lenge de ikke uberettiget griper inn i andre
15 menneskers rett til fri og selvstendig livsutfoldelse.

16

17 "Min frihet slutter der din begynner" er for oss en leveregel. Dette betyr at vi ønsker å tillate
18 mennesker å leve sitt eget liv, så lenge det ikke går ut over andre. Dette gir stor grad av
19 frihet, men er samtidig innskrenkende. Vi aksepterer ikke at man kan leve ut sin kultur og
20 religion hvis dette medfører overgrep mot andre mennesker. Det må alltid være hensynet til
21 det enkelte mennesket, og dets frihet og rettigheter, som må være avgjørende for den
22 politikk som føres.

23

24 Den demokratiske rettsstaten forutsetter både et demokratisk statsstyre og et
25 markedsøkonomisk system. Bare markedsøkonomi kan sikre den spredning av makt som en
26 demokratisk rettsstat er avhengig av.

27

28 Det stadig voksende, offentlige byråkrati er en trussel mot enkeltmenneskets mulighet for
29 utfoldelse. Det offentlige må stå i et tjenerforhold til innbyggerne.

30

31 Enkeltmennesket har visse grunnleggende rettigheter, og disse rettighetene er:

32

33

34 **Personlig frihet og personvern**

35 Mennesker eksisterer først og fremst som enkeltmennesker, og ikke som en kollektiv
36 gruppe. Den enkelte har forstand og fri vilje, og må derfor ha styringsrett over sitt eget liv.

37

38 I spørsmål om aktiv dødshjelp stilles Fremskrittspartiets representanter fritt.

39

40 Som en del av den personlige frihet er personvernet vesentlig. Enkeltmenneskets rett til
41 privatliv og personlig integritet må respekteres som en grunnleggende rettighet. Fravær av
42 overvåkning er vesentlig i den enkeltes velferd. Lovgivningen må i sterk grad ivareta
43 personvernet.

44

45 Retten for den enkelte til å kunne leve i trygghet og sikkerhet, og retten til lik behandling av
46 myndigheter, politi og rettsvesen er grunnleggende rettigheter.

47

48

49 ***Eiendomsrett***

50 Fremskrittspartiet anser eiendomsretten som et overordnet prinsipp, og motsetter seg
51 inngrep i den private eiendomsretten. Ekspropriasjon kan kun aksepteres dersom det er
52 absolutt nødvendig for å sikre vesentlige samfunnsinteresser, og der det ikke er mulig å

1 oppnå enighet med grunneier på noen annen måte. Videre skal ekspropriasjon bare
2 gjennomføres mot full erstatning, slik at den private eiendomsbesitter ikke lider tap. Ethvert
3 ekspropriasjonsvedtak skal kunne bringes inn for domstolene til overprøvelse, også for å
4 fastsette erstatningens størrelse.

5
6 Eiendommer skal ikke være skatteobjekter. Dette er en usosial form for skatt som rammer
7 uavhengig av betalingsevne. Vi vil arbeide for å fjerne lov om eiendomsskatt.

8
9

10 ***Ytringsfrihet***

11 Fremskrittspartiet er en sterk forsvarer av ytringsfriheten, og mener enhver har rett til å ytre
12 seg fritt. Vi vil forsvare ytringsfriheten som en av grunnpillarene i demokratiet.

13
14 Vi vil fremheve den nødvendige sammenhengen mellom åndsfrihet, og kulturell og materiell
15 fremgang. Ytringsfriheten bør likevel avgrenses slik at den ikke skader personvernet og
16 rikets sikkerhet.

17
18

19 ***Religionsfrihet***

20 Fremskrittspartiet forsvarer retten til selv å velge livssyn eller religion, og å organisere sitt liv i
21 samsvar med dette, og vil arbeide mot diskriminering på religiøst grunnlag. Vi aksepterer
22 imidlertid ikke at lovbrudd, tvang, vold *eller* trussel mot rikets sikkerhet begrunnes i tro eller
23 religionsfrihet.

24
25

26 ***Valgfrihet***

27 Den frie markedsøkonomien er en vesentlig betingelse for den enkeltes valgfrihet. Kun den
28 enkeltes frie rett til å velge mellom alternative varer, tjenester og politiske ideer sikrer
29 enkeltmenneskets frihet. Konsekvensene av egne valg er den enkeltes ansvar. Det frie
30 markedet og demokratiet er derfor uløselig knyttet til hverandre.

31
32

33 ***Statsstyret***

34 Norge skal fortsatt være et grunnlovsfestet monarki, der regenten skal være nasjonens
35 samlende symbol og statsoverhode. Stortinget skal være den lovgivende og bevilgende
36 myndighet, og regjeringen skal være det utøvende organ, men den må gå av når den ikke
37 lenger har Stortingets tillit. Domstolene skal sikre at loven ikke anvendes i strid med
38 grunnloven, og at regjeringen og offentlig forvaltning ikke gir pålegg uten hjemmel i lov.

39
40 Fremskrittspartiet mener at alle borgere av landet må ha stemmerett med lik verdi og
41 betydning når det gjelder sammensetningen av Stortinget. Stemmeretten skal være
42 alminnelig og ikke begrenset til bestemte etniske grupper.

43
44 Det bør innføres oppløsningsrett for Stortinget under forutsetning av innføring av krav om
45 flertallsvotering for etablering av en ny regjering.

46
47 Vi vil at utnevnelser av dommere til Høyesterett skal godkjennes av Stortinget med to
48 tredjedels flertall. Dommere i lavere rettsinstanser utnevnes av et kollegium administrert av
49 Høyesterett.

50 ***Lokalt selvstyre***

51 Fremskrittspartiet vil styrke det kommunale selvstyret i kombinasjon med økt
52 brukermedvirkning og delegering av makt ned til lokale politiske organer. Kommunene må få
53 større mulighet til å kontrollere sine inntekter og utgifter, og større frihet til å organisere sine

1 tilbud på den måten de mener innbyggerne har størst utbytte av. I tillegg skal grunnleggende
2 velferdsgoder som helsetjenester, sosialtjenester og utdanning sikres befolkningen,
3 uavhengig av kommunal økonomi, gjennom statlig differensiert stykkprisfinansiering.
4

5 Innbyggerne i en kommune har rett til å styre seg selv i saker som primært er av lokal
6 interesse, og som ikke ved annen lov er lagt til andre.
7

8

9 ***Folkeavstemning***

10 Fremskrittspartiet ser svakheter ved vårt demokrati. Det bør derfor innføres et system der
11 velgerne, gjennom folkeavstemninger, får direkte avgjørende beslutningsrett.
12

13 Våre representanter skal alltid følge resultatet av en folkeavstemning.
14

15

16 ***Likestilling***

17 Fremskrittspartiet anser alle mennesker som likeverdige. Forholdet mellom kjønn,
18 grupperinger og enkeltmennesker bør derfor tilpasse seg naturlig i arbeidsliv, fritid og
19 privatliv, uten innblanding av offentlige organer. Vi vil fremme likeverd og sikre like
20 muligheter og rettigheter til samfunnsdeltakelse for alle, uavhengig av funksjonsevne.
21 Konkurransen gjør bedriftene interessert i å sikre seg så dyktige medarbeidere som mulig,
22 uten hensyn til kjønn eller gruppetilhørighet. Konkurransen innenfor et fritt markedsøkonomisk
23 system er derfor den beste garanti mot diskriminering.
24

25

26 ***Kirke og stat***

27 Fremskrittspartiet ser på den kristne kulturarven, vestlige verdier, og skille mellom religion
28 og politikk som grunnleggende verdier i det norske samfunnet. Religionsfrihet er en
29 grunnleggende rettighet for den enkelte.
30

31 Alle trossamfunn bør være uavhengige og selv råde over sin arbeidsform, organisasjon og
32 forkynnelse, forutsatt at det ikke medfører krenkelse eller overgrep mot medmennesker eller
33 oppfordring til handlinger som bryter med norsk lov og regelverk. Både samfunnet, kirken og
34 staten er best tjent med et skille mellom kirke og stat, da en politisk styrt kirke mister sin
35 nødvendige legitimitet.
36

37 Våre folkevalgte representanter stilles fritt i spørsmål av religiøs og livssynsmessig karakter
38 som ikke entydig dekkes av prinsipp- eller handlingsprogram.
39

40

41 ***Frivillige organisasjoner***

42 Frivillige organisasjoner er en viktig del av samfunnet og bidrar til mangfold gjennom
43 personlig engasjement. Velferdssamfunnet er avhengig av innsatsen til frivillige
44 organisasjoner. Fremskrittspartiet vil legge til rette for at organisasjonene får flere
45 inntektsmuligheter og anledning til å løse flere samfunnsoppgaver.
46

47

48

49

1 **Energi**

2
3 Myndighetene har et overordnet ansvar for forsyningssikkerheten av energi, inkludert et
4 effektivt strømnnett og nettkoblinger mot utlandet. I energipolitikken skal det legges vekt på at
5 natur og miljø ikke skal utsettes for uhensiktsmessige belastninger.
6

7 Konkurransen i energinæringen stimulerer til best mulig ressursbruk, og lavest mulig priser til
8 forbrukerne. Samtidig vil vi sikre at verdiskapingen fra naturressurser kommer fellesskapet til
9 gode gjennom konsesjonslovene og særskilte skatte- og avgiftsregler.
10

11 Vi vil ha nasjonal kontroll over energiressursene, og sikre at verdiskapingen kommer det
12 norske folk til gode gjennom robuste konsesjons- og skatteregler.
13
14
15

16 **Miljø og klima**

17
18 Miljøvernlovgivingen må bygge på sentrale prinsipper som likhet for loven og vern av folks
19 liv, helse og eiendom mot krenkelser.
20

21 Økonomisk vekst må skje på en bærekraftig måte, blant annet gjennom teknologiutvikling. I
22 den grad det skal brukes offentlige midler til tiltak som begrenser forurensing, så skal de
23 benyttes der de gir best resultat. Vårt prinsipp er at den som forurenser skal betale.
24 Forurensing kjenner ingen landegrenser og derfor bør Norge arbeide for internasjonale
25 avtaler som begrenser forurensing. Norge bør ikke innføre særregler og særavgifter for norsk
26 næringsliv, som svekker vår konkurranseevne internasjonalt og setter arbeidsplasser i fare.
27

28 Vi er tilhengere av allemannsretten, og positive til opprettelse av naturreservater, naturparker
29 og lignende såfremt prinsippet om "vern gjennom bruk" legges til grunn. Ved båndlegging av
30 privat eiendom skal det gis full erstatning.
31

32 Fremskrittspartiet skal føre en ansvarlig og fremtidsrettet klimapolitikk basert på fakta. Vi vil
33 gjennomføre fornuftige tiltak for å redusere globale utslipp av klimagasser, og legger vekt på
34 tiltak som vil ha generell god miljøeffekt, fremfor dyre symboltiltak. Vi vil kutte utslipp av
35 klimagasser der hvor man får størst effekt.
36

37 En realistisk klimapolitikk må erkjenne at velstandsveksten globalt vil fortsette, noe som både
38 innebærer økt energiforbruk og økt transportbehov.
39

40 Vi ønsker en klimaavtale som er globalt forankret, slik at den ikke fører til ulike
41 rammebetingelser, og at industri finner det attraktivt å flytte til land som følge av at de står
42 utenfor avtalen.
43
44
45
46

1 Trygghet for liv og eiendom

2
3 Det norske samfunnet er gjennomregulert av lover og forskrifter, noe som gjør det vanskelig
4 for innbyggerne å orientere seg om hva som er lovlig og ulovlig.

5
6 Det er behov for en gjennomgang av lover og forskrifter for å forenkle og fjerne urimelige og
7 utdaterte lover og regler. De lover og regler som gjelder skal håndheves for å sikre både
8 individuell og allmennpreventiv virkning.

9
10 Politiet har ikke ressurser til å kunne håndheve hele det omfattende lovverket som eksisterer.
11 Spesielt har hverdags- og vinningskriminaliteten blitt nedprioritert, noe som gjør at
12 innbyggerne mister tilliten til politiet.

13
14 Tiden som går fra en har utført en straffbar handling til tiltale og dom må være kortest mulig,
15 både av hensyn til offeret og for å sikre at den kriminelle får gjøre opp for seg. Det offentlige
16 skal ta ansvar for å gi støtte og bistand til ofrene for kriminalitet, slik at hovedfokus ikke blir å
17 hjelpe gjerningsmannen.

18
19 Det er behov for å innføre strengere straffer for de fleste typer lovbrudd. Spesielt er det
20 nødvendig å øke strafferammene for alvorlig kriminalitet. Utenlandske statsborgere som blir
21 dømt til mer enn tre måneders ubetinget fengsel skal utvises.

22
23 Det er den enkelte innbyggers ansvar å overholde det gjeldende lovverket, og sørge for at
24 sine handlinger ikke er til skade eller går ut over andre mennesker.

25
26
27
28

1 Norge og verden

2
3 Fremskrittspartiet vil vektlegge norske interesser i utenrikspolitikken, både politisk og
4 sikkerhetsmessig. Dette ivaretas best gjennom satsing på fri handel, menneskerettigheter og
5 bygging av allianser med demokratiske stater som deler vårt verdigrunnlag.

6
7 Tradisjonell utviklingspolitikk har ikke fungert tilfredsstillende. Vi mener at statlig økonomisk
8 bistand bør begrenses og effektiviseres. Isteden for bør Norge arbeide for utvikling av
9 markedsøkonomi, og sikring av fattige lands adgang til vestlige markeder. Vi vil imidlertid
10 opprettholde den humanitære nødhjelpen. Norge bør videre ha en åpen og positiv holdning
11 til de muligheter globaliseringen bringer med seg.

12
13 Mellomstatlige organisasjoner kan være et positivt bidrag til å sikre stabile internasjonale
14 spilleregler. Enkelte organisasjoner har imidlertid utviklet omfattende byråkratiske strukturer.
15 Derfor bør det jobbes for reformer bl.a. av FN. Når det gjelder spørsmålet om norsk EU-
16 medlemskap, vil Fremskrittspartiet respektere folkets vilje gjennom folkeavstemninger.

17
18 På prinsipielt grunnlag burde det ideelt sett være en friest mulig bevegelse over
19 landegrensene, av varer, tjenester, kapital og arbeidskraft. Dette forutsetter imidlertid at
20 mennesker bosetter seg i Norge uten automatisk å få velferdsrettigheter som belaster norske
21 skattebetalere. Flere tiår med en sosialdemokratisk integreringspolitikk som passiviserer og
22 ikke stiller krav til mennesker som kommer til Norge, har skapt sosiale problemer og uheldige
23 kulturelle spenninger i samfunnet. På grunn av dette kan man ikke videreføre dagens naive
24 og uansvarlige innvandringspolitikk. Norsk innvandringspolitikk må legges om, og må sørge
25 for at innvandrere integreres i det norske samfunnet og respekterer de grunnleggende
26 frihetsverdier Norge bygger på.

27
28 Hensynet til integrering må i enkelte tilfeller gis forrang i situasjoner der dette anses å
29 komme i konflikt med hensynet til valgfrihet.

30
31 Norsk innvandringspolitikk må bygge på at man stiller krav til innvandrere som bosetter seg i
32 landet. Arbeidsdeltagelse, språkopplæring og respekt for norske lover er sentrale elementer i
33 en vellykket integreringspolitikk. Likebehandling mellom nordmenn og innvandrere er
34 avgjørende for å forebygge konflikter, noe som betyr at særegne ordninger for innvandrere
35 må avvikles.

36
37 Ved mottak av flyktninger bør man også ta hensyn til menneskers evne og vilje til
38 integrering. Kvoteflyktninger fra FN skal prioriteres. Når behov for beskyttelse er over må
39 vedkommende reise hjem.

40
41

1 **Forsvar og sikkerhet**

2
3 Fremskrittspartiet vil ha et sterkt forsvar med en likeverdig tilknytning til våre allierte i NATO,
4 samt NATOs samarbeidspartnere. NATO er hjørnesteinen i vår sikkerhets- og
5 forsvarspolitik, og USA er Norges viktigste allierte. Dette må komme klart til uttrykk gjennom
6 løpende samarbeid og overordnede strategivalg.

7
8 Det norske Forsvaret skal være troverdig og effektivt i forhold til det enhver tids gjeldende
9 trusselbilde. Forsvaret må ha en struktur og utrustning som er tidsmessig og hensiktsmessig,
10 og som setter Norge i stand til å reagere raskt og effektivt i krisesituasjoner. Vi vil
11 opprettholde den grunnlovsfestede verneplikten, samt åpne for vervede styrker i tillegg der
12 dette er hensiktsmessig for å løse konkrete oppgaver.

13
14 Formålet med norsk forsvars- og sikkerhetspolitikk må være å sikre norske interesser.

15
16 Norge bør bidra aktivt med styrker i fredsbevarende og fredsskapende operasjoner i
17 utlandet. Primært bør slike operasjoner baseres på vedtak i FNs sikkerhetsråd. Humanitære
18 hensyn kan imidlertid tilsi at Norge også bør delta i operasjoner ledet av NATO eller
19 koalisjonsstyrker, selv om disse på grunn av vetoretten ikke er godkjent av FNs
20 sikkerhetsråd. Slike operasjoner skal ikke finansieres over forsvarsbudsjettet.

21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40

1 Valgfrihet for foreldre, og likebehandling av barn

2
3 Fremskrittspartiet mener i utgangspunktet at foreldre er best i stand til å velge for sine barn.
4 Vi vil derfor redusere det offentlige muligheter til regulere den private sfære.

5
6 Vi vil styrke familiens handlefrihet gjennom reduksjon av skatter og avgifter, og vi vil at
7 barnefamilier i størst mulig grad skal likebehandles hva gjelder økonomiske støtteordninger.
8 Dette vil gi foreldre reelle valgmuligheter til å velge den omsorgsform de ønsker for sine
9 barn.

10
11 Familien har i en årrekke vært i endring hva gjelder sammensetning. Ekteskapet anses for å
12 være den mest stabile rammen for familien, og vil derfor ha økonomiske og juridiske fordeler
13 knyttet til seg, men alle mennesker har en klar rett til å innrette seg på den måten de selv
14 finner best.

15
16 Av hensyn til barnas rett til å kjenne, vokse opp med og få omsorg av sine fedre mener vi at
17 lesbiske ikke skal kunne få kunstig befruktning. Kunstig befruktning skal forbeholdes
18 heterofile par som lever i stabile parforhold, og som av helsemessige grunner har problemer
19 med å få barn.

20
21 Alle barn har rett til å vite hvem ens biologiske foreldre er.

22
23 Det er ingen menneskerett å få barn, men alle barn har rett til en god og omsorgsfull oppvekst.
24 Endringer i familiens sammensetning skal ikke gå på bekostning av foreldrenes plikt å oppdra
25 sine barn, og begge foreldre skal stille likt i forhold til foreldreansvar og omsorgsrett og –plikt
26 for felles barn ved samlivsbrudd.

27
28 Samfunnsutviklingen de senere år har medført et større behov for beskyttelse av barn, og
29 har bidratt til at enkelte foreldre trenger hjelp i sin omsorgsrolle. I denne situasjonen er det
30 viktig å arbeide for et effektivt og forebyggende barnevern som først og fremst tar hensyn til
31 barna, men som i tillegg også ivaretar foreldrenes rettssikkerhet på en god måte. Derfor
32 mener vi det er en offentlig oppgave å legge til rette for at det finnes et tilstrekkelig antall
33 barnevernsinstitusjoner.

34
35 Det er en offentlig oppgave å legge til rette for at det finnes tilstrekkelig tilbud av barnehager
36 og skolefritidsordninger, samt å føre tilsyn slik at god kvalitet og trygghet ivaretas, men det er
37 ikke nødvendigvis en offentlig oppgave å drifte disse.

38
39
40

1 **Helse og omsorg**

2 Det er et offentlig ansvar at alle får tilgang til nødvendige helse- og omsorgstjenester.
3 Fremskrittspartiet vil ha en varm, verdig og valgfri eldreomsorg der den enkelte selv skal
4 bestemme over sitt eget liv. Det er ikke hvem som yter tjenestene som er viktig, men at
5 mottakerne er fornøyd med det tilbudet de selv velger.

6
7 Innbyggerne har krav på å få nødvendige helsetjenester når behovet oppstår. Vi ønsker
8 derfor å lovfeste retten til nødvendige omsorgstjenester. Det er uverdige med lange ventelister
9 for å få behandling på sykehusene, rehabiliteringsinstitusjonene og i rusomsorgen. Det er
10 samfunnsøkonomisk irrasjonelt at mange i perioder må leve på overføringer fra det offentlige
11 fordi det er kø for å få behandling.

12
13 Vi anser også tannhelsetjenesten for å være en integrert del av helsevesenet.

14
15 Staten skal primært ha ansvaret for å finansiere nødvendige helse- og omsorgstjenester for
16 innbyggerne gjennom folketrygden, basert på stykkprisfinansiering. Vi ønsker at
17 egenandelene skal holdes på et moderat nivå. Imidlertid skal den enkelte selv kunne velge
18 mellom ulike behandlingssteder og omsorgstjenester, både offentlige og private.
19 Innbyggerne må gis makt til å kunne velge bort tilbud de er misfornøyd med.

20 21 22 **Arbeid og velferd**

23
24 Enkeltmennesket har selv hovedansvaret for å sørge for seg og sine nærmeste. Det
25 offentlige skal ha et sikkerhetsnett for dem som ikke er i stand til å greie seg selv. Økonomisk
26 sosialhjelp skal være en kortvarig hjelp for mennesker i en vanskelig livssituasjon. Den
27 økonomiske sosialhjelpen skal være statlig finansiert og forvaltet av NAV. Det skal stilles
28 strenge krav for utbetaling av offentlige midler. Hensikten med kravene skal være å sørge for
29 at flere blir økonomisk selvhjulpne. Vi mener arbeidet for å avsløre de som misbruker
30 velferdsordningene, og som således bidrar til å undergrave det velferdssystemet som er
31 bygget opp i Norge, må intensiveres.

32
33 Pensjon skal sørge for muligheten til en verdig pensjonstilværelse og økonomisk trygghet i
34 alderdommen. Pensjonssystemet må være langsiktig og forutsigbart, og kommende
35 pensjonister må til enhver tid kunne skaffe seg oversikt over fremtidig pensjon.

36
37 Det bør være adgang til å bygge opp private pensjonsordninger i tillegg til den offentlige.
38 Innskudd til slike ordninger bør være skattefrie, mens uttak beskattes.

39
40 Sosiale støtteordninger må innrettes slik at de motiverer til å ta ansvar for eget liv og helse.

41
42
43
44
45
46
47
48
49
50

1 Utdanning og forskning

2
3 Fremskrittspartiet mener Norge har alle forutsetninger for å skape en skole og et
4 utdanningssystem i verdensklasse. Norge er ett av de landene i verden som bruker mest
5 penger på offentlig utdanning, men dessverre står ikke resultatene i samsvar med den
6 økonomiske innsatsen. Norsk utdanningssystem må derfor endres, og vi vil skape en
7 kunnskapsskole som skal erstatte dagens enhetsskole.

8
9 I samarbeid med hjemmet og den enkelte elev skal det norske utdanningssystemet bidra til å
10 utvikle kunnskaper, ansvarfølelse, pliktfølelse, dannelse og selvtillit hos hver elev. I tillegg
11 skal den norske skole ha fokus på læring om demokrati og rettsstatsprinsipper slik at
12 samfunnsforståelse og sosiale egenskaper er i tråd med disse.

13
14 Alle skal ha lik rett og mulighet til utdanning, og denne skal være offentlig finansiert. Vi
15 ønsker å erstatte dagens kommunale finansiering av grunnutdanningen med statlig
16 finansiering, der det ytes et tilskudd per elev til den skolen eleven i samarbeid med foresatte
17 velger. Slik vil elevene få fritt skolevalg, og skolene vil måtte konkurrere om å tiltrekke seg
18 elever. Et slikt system, med konkurranse og valgfrihet, vil også føre til kvalitetsheving på
19 skolene.

20
21 For at et slikt system skal fungere må det bli fri etableringsrett av skoler. Vi mener at alle som
22 ønsker, skal få starte egne skoler, så sant de oppfyller kvalitetskrav satt av sentrale
23 myndigheter. Slik fjerner man dagens system der det offentlige har tilnærmet monopol på
24 skole drift. Om skolene er private eller offentlige er ikke avgjørende, det viktigste er at kvalitet
25 og valgfrihet settes i sentrum.

26
27 Et slikt system forutsetter åpenhet om kvalitet og resultater i skolene. Karakterstatistikk,
28 resultater fra nasjonale prøver og andre kvalitetskriterier skal være offentlig tilgjengelig. Dette
29 vil føre til at skoleeiere får skjerpet fokuset på kvalitet, og vil gi elever og foreldre et godt
30 beslutningsgrunnlag når de skal velge skole.

31
32 Vi vil ha fleksibel skolestartalder, dog skal barn starte i skolen senest som 7-åringer.
33 Grunnopplæringen skal være fleksibel og tilpasset kunnskapsnivået til den enkelte elev, også
34 hva gjelder klassetrinn. Opplæringen skal tilpasses slik at den enkelte elev får best mulig
35 faglig utbytte av opplæringen. Grunnopplæringen skal være 12 år.

36
37 Innenfor høyere utdanning bør dagens finansieringssystem videreføres, men man må ha rom
38 for evalueringer og endringer innenfor dette systemet. Vi mener det er riktig at institusjonene
39 får finansiering basert på både forskning, resultater og studiepoengprogresjon, men vil også
40 åpne opp for at institusjonene skal få finansiering basert på samarbeid med næringslivet – en
41 såkalt samarbeidskomponent.

42
43 Når det gjelder studiefinansieringen, mener vi at systemet i større grad må belønne effektive
44 studenter som klarer å gjennomføre studiene på kortere tid enn normalt. I tillegg ønsker vi å
45 legge ned Statens Lånekasse for Utdanning, og erstatte denne med en statlig garantiordning
46 der studentene fritt kan velge tilbyder av lån og stipend. Slik vil studentene få de samme
47 rettighetene som i dag, men vil kunne få valgfrihet, og det vil bli konkurranse mellom
48 bankene.

49
50 Både grunnforskning og anvendt forskning er viktig med tanke på Norges fremtidige
51 kunnskapsbeholdning og konkurransekraft. Vi ønsker å øke den offentlige innsatsen til
52 forskning, og at denne innsatsen i stor grad skal gjenspeile Norges konkurransefortrinn.
53 Dessuten ønsker vi i større grad å stimulere til økt privat forskning gjennom ulike
54 incentivordninger som for eksempel skattelettelser.

1 Transport og kommunikasjon

2
3 Transport av varer, tjenester, kapital, informasjon og mennesker er en forutsetning for
4 samfunnets vekst og utvikling.

5
6 Fremskrittspartiet mener at Staten skal ha et overordnet ansvar for infrastrukturen i Norge,
7 og for at transport og kommunikasjon fungerer på en effektiv og sikker måte. Med
8 infrastruktur mener vi alt som er nødvendig for å frakte personer, gods, informasjon og
9 energi; det vil si stamveinettet inkludert ferge, bane, luft- og båthavner, terminalbygninger,
10 nettverk for IKT og energitransport. Det er en offentlig oppgave å sørge for at landet til
11 enhver tid har et effektivt, sikkert og miljøvennlig transport- og kommunikasjonsnett som er
12 tilpasset de behov samfunnet har.

13
14 Brukerne av infrastrukturen skal sikres tilgang på like vilkår slik at konkurransen mellom de
15 forskjellige transportørene likestilles.

16
17 Det er viktig at det satses på de mest hensiktsmessige transportmidlene i forhold til de
18 transportoppgaver som skal løses. Dette vil gi en mer kostnadseffektiv bruk av offentlige
19 ressurser, og i tillegg føre til en mer rettferdig fordeling av kostnadene mellom de ulike
20 transportformene.

21
22 Et fullt utbygd stamveinett som binder landet sammen på en effektiv, sikker og miljøvennlig
23 måte, vil utgjøre grunnstammen i landets totale stamnett av vei, jernbane, kyst-/skipsfart og
24 luftfart. En sammenhengende plan for stamnettet må omfatte knutepunkter for tettest mulig
25 integrasjon mellom alle transportformer.

26
27 I Norge vil vei fortsatt være den viktigste del av infrastrukturen for transport av personer og
28 gods. Det er derfor viktig å understreke det offentliges ansvar for finansiering av veinettet i
29 Norge, og det særlige ansvar staten har for å finansiere og investere i et effektivt, sikkert og
30 miljøvennlig stam- og riksveinett.

31
32 Staten skal ha ansvaret for en hensiktsmessig veiutbygging i landet, og all bruk av
33 bompenger, veiprising eller annen direkte trafikantbetaling er en ytterligere beskatning av
34 trafikantene.

35
36 Prinsipielt bør avgifter reduseres og deretter vris over mot forbruk.

37
38 Fremskrittspartiet ønsker at jernbanenettet åpnes for fri konkurranse, slik at skinnegående
39 transport kan bli mer konkurransedyktig. Vi vil sette jernbanenettet i stand til å møte dagens
40 og fremtidens transportbehov, og mener at det offentlige har ansvar for skinnegang og øvrig
41 infrastruktur.

42
43 Konkurransen om persontransporten vil, i likhet med godstransporten, gi bedre kvalitet. Også
44 andre enn staten kan finansiere, bygge, eie og drive nye jernbanesystemer eller nye
45 jernbanelinjer.

46
47 I Norge er luftfart et viktig kollektivnett. Vi vil opprettholde et godt flyrutenett rundt om i landet,
48 og tilbudet må basere seg på konkurranse og tilpasses det reelle behovet for flytransport.
49 Dersom ulønnsomme flyplasser skal opprettholdes skal dette gjøres ved bevilgninger over
50 statsbudsjettet.

51
52 Vi mener at Norge trenger sjøtransport som settes i stand til å utføre sin oppgave på en
53 effektiv, sikker og miljøvennlig måte. Sjøtransporten er vesentlig for å etablere effektive
54 knutepunkter på tvers av transportformene for store godsmengder. Offentlige og private

1 havner skal være likestilte og det må etableres konkurransedyktige rammebetingelser som
2 tilsvarer de internasjonale betingelsene for sjøtransport.

3

4 Fergene som er en del av stamveinettet må være gratis å benytte for brukerne.

5

6 Dersom det brukes avgifter for å finansiere infrastruktur vil Fremskrittspartiet at det skal være
7 samsvar mellom avgifter og kostnader knyttet til investering, drift og sikkerhetstiltak. Vi
8 avviser bruk av avgift for å regulere bruk av transportformer.

9

10 Vi mener at Staten skal ha ansvaret for finansiering av investeringer i det nasjonale
11 energitransportnettet og sikre at de er åpne for operatører og brukere. Staten må sikre at
12 dominerende eierskap ikke urimelig rammer operatører og brukere.

13

14 Staten skal også ha ansvar for at nettverk som gir sikker og rask datatransport dekker alle
15 deler av landet, og er åpne for operatører og brukere.

16

17 Drift av transportnett for personer, gods, data og energi må omfatte sikring mot ulykker og
18 uønskede hendelser. Vi mener at staten skal ha ansvaret for rammeverk, finansiering og
19 tilsyn vedrørende transportsikkerhet.

20

21

22

23

24

25

26

1 **Kultur og idrett**

2 Fremskrittspartiet ønsker et levende kulturliv, fritt for politisk styring basert på personlig
3 engasjement og frivillighet. Kulturpolitikken bygger på prinsippene om ytringsfrihet og
4 toleranse. Kulturlivet fungerer best uten politisk styring og kontroll. FrP vil derfor at
5 kulturutvikling skal skje mest mulig uavhengig av offentlig finansiering og inngripen.
6

7 Der det offentlige bruker penger på kulturtiltak, er det viktig at pengene kommer folk flest til
8 gode. Midler rettet mot barn og ungdom må prioriteres.
9

10 Kultur er et vidt begrep som omfatter alt som kjennetegner nasjonen og folket. Den norske
11 kulturen er resultatet av de valg og verdier en har samlet seg om, åndelige og materielle. Det
12 er en viktig oppgave å verne om vår norske kulturarv.
13

14 Det er en forutsetning for vekst innenfor kultursektoren at det satses på samhandling mellom
15 frivillig sektor og profesjonelle aktører. Dette vil på sikt gi de beste varige ringvirkningene både
16 for kulturen og for samfunnet for øvrig.
17

18 Forholdene må legges til rette for idrettsorganisasjonene, slik at de i så stor grad som mulig
19 baserer sin drift på egeninntekter fra dugnader og annen frivillig innsats fra medlemmene.
20

21 Den ideelle virksomheten til frivillige lag og organisasjoner skal være momsfri.
22

23 Et lands presse er ikke uavhengig dersom den er avhengig av støtte fra staten. Etter hvert
24 som pressen blir mer og mer avhengig av statsstøtte, vil uavhengig journalistikk vike plassen
25 for næringspolitiske forsøk på å sikre mer støtte. Fremskrittspartiet ser en fare i at pressens
26 kritiske holdning til statsstyret blir dempet på grunn av statlige subsidier.
27

28 Pressestøtten skaper også uheldige konkurranseforhold mellom mediene, siden kun én
29 utvalgt gruppe av aviser blir tildelt denne støtten. FrP mener det er feil at aviser med statlig
30 støtte skal konkurrere med andre mediebedrifter som driver etter bedriftsøkonomiske
31 prinsipper. Vi ønsker en fri konkurranse uten økonomisk bidrag fra staten.
32

33 Vi ønsker å skape langsiktige og forutsigbare vilkår for de som må søke konsesjon for TV
34 eller radiodrift. Vi mener at det må legges til rette for egne døgntkontinuerlige frekvenser for
35 alle lokalradioer som har behov for det.
36
37